

TORAH - HÉBÉRÙ

Nínú ilà tí ó n bá a lọ nínú àkókò ibáṣepò wa pèlú èniyàn, a bèrè pèlú iṣẹ́dà àti ibáṣepò Ọlórún pèlú Ádámù àti Éfà. A lè rí iṣubú irú èniyàn láti inú páradíṣe tí Ọlórún dá fún wọn àti ibèrè èṣe sí Ọlórún. A lè tùmò èṣe sí àìsì àmì, tàbí pèlú gégé bí iṣòtè sí Ọlórún àti àwọn ohun tí Ó béèrè fún èniyàn. Òfin Ọlórún àkókò yòò dàbí èyí tí ó rọrùn láti tẹlẹ̀ àti láti lóye “È má ṣe jẹ nínú igi ìmò rere àti búburú”. Láìpé agbára egbé kẹta tí a n pè ní Sátánì ba gbogbo aráyé jẹ àyàfi ilà kan ti àwọn baba nílá tí ó yorí sí yíyàn ọkùnrin kan tí orúkọ rẹ̀ n jẹ Nòà tí ó ẹ̀ jẹ olóòótọ́ sí Ọlórún àti òfin ẹ̀bọ̀ Rẹ̀. Lẹ̀yìn nàà Ọlórún pa gbogbo àwọn èniyàn búburú ní ayé run pèlú ikún omi, ikún omi, ó sì gba Nòà àti idílẹ̀ Rẹ̀ là. Itàn ikún omi yí ni a sọ nínú Bíbélì Mímọ́ nínú iwé Jénésìsì. Ó tún wà nínú itàn àti itàn nínú itàn Gilgamesh, àti nínú itàn àròsọ̀ ti gbogbo ọ̀lájú.

Torah, tí a tún n pè ní Pentateuch, ni ìpilẹ̀ ìsìn Heberu. Pentateuch ní àwọn iwé mǎrùn-ún àkókò nínú Bíbélì, èyí tí ó tẹlẹ̀ ara wọn ni Genesisi, Eksodu, Lefitiku, Númerì, àti Deuteronomy. Pentateuch gbé itàn tí n bá a lọ kalẹ̀ láti iṣẹ́dà títí dé ikú Mose àti ìmúrasílẹ̀ àwọn èniyàn tí ó ti ọ̀dọ̀ baba nílá Israẹ̀lì jáde wá, láti wọ̀ ilẹ̀ Kenaani gégé bí Ọlórún ti ṣẹ̀lérí fún wọn àti bí Ọlórún ṣe n ṣàkóso wọn.

Nígbà tí Ádámù àti Éfà, àwọn èniyàn àkókò ṣe sí Ọlórún, ijìyà èṣe yẹn ni ikú. Ádámù mò pé òun ti ṣe, ó sì mò pé òun wà ní ihòhò. Ó gbìyànjú láti fi ewé ọ̀pòtọ́ tí a hun pọ̀ bo ihòhò nàà. Ọlórún nínú àánú Rẹ̀ pèsè ẹ̀ranko kan láti pèsè ‘aṣọ̀ awọ̀’ tí ó sì fi bo èṣe wọn. Ọlórún pèsè ẹ̀bọ̀ ẹ̀ranko àkókò láti dáàbò̀ bo èniyàn kúrò nínú iyàsòtò kúrò lọ̀dọ̀ Ọlórún àti ikú ẹ̀mí tí ó yorí sí, nípa títà ẹ̀jẹ̀ ẹ̀ranko yíi sílẹ̀. Ọlórún béèrè fún ẹ̀bọ̀ ẹ̀ranko láti jọ̀sìn fún Un gégé bí a ti sọ nínú itàn ẹ̀bọ̀ Kèèni àti Ébélì. Ọlórún tún ṣẹ̀lérí pé irú ọ̀mọ̀ Ábúrahámù, Ísàkì, àti Jákòbù, (Ísírẹ̀lì) yòò mú ayé wá gégé bí olùgbàlà kúrò nínú èṣe èniyàn, yóò sì jẹ́ kí èniyàn padà wá, tàbí kí a sọ wọn di pípé, níwájú Ọlórún lẹ̀ẹ̀kan sí i.

Lẹ̀yìn ikún omi àti àtúngbé ilẹ̀ ayé láti ọ̀wọ̀ àwọn ọ̀mọ̀ Nòà, ibáṣepò Ọlórún pèlú aráyé tún kan èṣe èniyàn àti ipínyà sí orílẹ̀-èdè àti èdè gégé bí a ṣe kọ̀ ọ̀ sínú itàn kíkọ̀ Ilé Gogoro Bábelì, èyí tí ó rú òfin Ọlórún láti ‘tún ilẹ̀ ayé kún’. Èniyàn ti bèrè sí í kọ̀ àwọn ilú nílánlá, wọn sì n bọ̀wọ̀ fún èniyàn, wọn sì n gbàgbé Ọlórún.

Ọlórún yan ọ̀kùnrin olódodo, ṣùgbọ̀n kíi ṣe ẹ̀ni pípé, láti gbé irú-ọ̀mọ̀ obìnrin nàà láti inú ilé́rì nínú Jénésìsì kẹta, ó sì ṣẹ̀lérí fún ọ̀mọ̀ rẹ̀ Ísàkì, àti ọ̀mọ̀-ọ̀mọ̀ rẹ̀, Jákòbù, pé àwọn nàà ni yóò gbé irú-ọ̀mọ̀ ilé́rì nàà. Láti ìran Ísírẹ̀lì, Júdà ni yóò tẹ̀síwájú láti ìran dé ìran títí dé Dáfídì, àti ní ìkẹ̀yìn títí dé Jẹ́sù, láti ọ̀dọ̀ iyá rẹ̀ Màríà, ẹ̀ni tí ó jẹ́ ti irú-ọ̀mọ̀ yíi.

Àwọn iwé Májẹ̀mú Láéláé láti Jósùà sí Máláki tẹlẹ̀ àwọn ìrìnàjò ìran yíi, wọn sì kọ̀ àwọn àṣòtẹ̀lẹ̀ Olùgbàlà tí n bọ̀ sílẹ̀. Àwọn iwé wònyí tún sọ nípa ikúnà àwọn èniyàn Ísírẹ̀lì tí wọn kùnà láti dúró ṣinṣin sí Ọlórún, ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ọ̀nà tí wọn gbà ṣòtẹ̀ sí I, àti bí wọn ṣe tẹlẹ̀ àwọn ọ̀lórún mǎìrán ti àwọn abòrìṣà tí wọn n gbé ní àyíká wọn. Ní ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ọ̀nà àti igbà, wọn padà sí Ọlórún, wọn sì padà sí ìsìn Rẹ̀, wọn sì tẹlẹ̀ àwọn àṣe Rẹ̀, ṣùgbọ̀n nígbèyìn-gbéyìn, gégé bí a ti sọtẹ̀lẹ̀, wọn mú wọn lọ̀ sí igbèkùn nítorí kíkọ̀ àwọn àṣe Ọlórún sílẹ̀. Lẹ̀yìn àkókò igbèkùn ní ilẹ̀ àjẹ̀jì, ipadàbò̀ àwọn èniyàn nàà wáyé, àti ipadàbò̀ sí Ọlórún fún igbà díẹ̀.

Àwọn kúlẹ̀kúlẹ̀ itàn yíi tí ó jẹ́ ẹ̀sìn tòótọ́ ti Ọlórún tòótọ́ kan ṣòṣò ni a fún ní Májẹ̀mú Láéláé bó tilẹ̀ jẹ́ pé a kò to àwọn iwé nàà gégé bí itẹ̀lẹ̀ra àkókò tí wọn ti ṣe é.

Ó şelẹ. Ó yẹ kí a kiyèsí pé bó tilẹ jẹ pé Ọlórún ti yan ilà ìdílẹ̀ Ábúráhámù láti gbé irú ọmọ Olùgbàlà, àwọn wònyí kí í ẹ àwọn èniyàn kan soşo ló jẹ olóòótọ sí Ọlórún. Ábúráhámù fúnra rẹ gba Melkisedeki gégé bí ọba àti àlùfáà Ọlórún Ọgá-ògo; Mósè fé ọmọ̀bìnrin àlùfáà Mídíàni; Nebukadinésàri, Ọba Bábílóni ni a fi agbára àti ọlá nílá Ọlórún Ọgá-ògo hàn, ó sì jẹwọ̀ fún un; a rán Jónà lọ sí Nínéfè láti wààsù ìronúpiwàdà, àwọn èniyàn ibẹ̀ sì ronúpiwàdà, wọn sì mọ Ọlórún.

Ìtàn ìsìn yí àti àwọn ọkùnrin tí Ọlórún gbé kalẹ̀ fún ìràpadà mú wa la ìgbèkùn ní Íjíbítì àti ìjádẹlọ, tàbí ìjádẹlọ kúrò ní Íjíbítì, ìşẹgun ilẹ̀ tí Ọlórún ti şelérí fún wọn ní Kénááni, ìjà tó n bá a lọ láàárín àwọn èniyàn Ísírẹ̀lì àti àwọn aláduúgbò wọn, ìjọsin àwọn ọlórún mìíràn nígbà gbogbo àti ìpadàbò wọn sí Ọlórún Ọrun, kíkọ̀ ìjọba náà ní àkókò Ọba Dáfídì àti Sólómónì, ìjọba tí ó pínýà, ìparẹ̀ àwọn ìjọba, àti ìfipamọ̀ àti ìtúsílẹ̀ lẹ̀yìn náà. Àwọn ìtàn Ọba Ísírẹ̀lì àti Júdà ni a sọ nípa ìşòtítọ̀ wọn àti títẹ̀lẹ̀ àwọn àşẹ Ọlórún. Yálà àwọn Ọba wònyí wẹ̀ ilẹ̀ náà mọ̀ kúrò lówọ̀ àwọn ọlórún àwọn kẹ̀fẹ̀rí, tàbí bóyá àwọn fúnra wọn jẹ Ọba búburú ni a sọ ní kíkún. Gbogbo ẹşẹ̀ àwọn ọba wònyí ni a mú wá sí gbangba, àní ẹşẹ̀ Ọba Dáfídì, ẹni tí ó jẹ èniyàn bí ọkàn Ọlórún.

Àwọn òfin àti àşẹ̀ tí a fún àwọn èniyàn Ọlórún ni a fún Mósè láti ìbẹ̀rẹ̀ pẹ̀lú àwọn Òfin Mewàá tí a kọ̀ sínú Ẹkísódù 20, pẹ̀lú àwọn òfin ìjọsin, ìlera àti iwènùmọ̀, àwọn ikálówọ̀ ounjẹ, àwùjọ, iwà rere àti iwà ọ̀daràn. Ẹyà àti àwọn ọmọ̀ Léfi, ọmọ̀ Ísírẹ̀lì, ni a gbé kalẹ̀, àwọn àşà àti àlùfáà sì ni a gbòdò máa şe. Àwọn òfin wònyí ni a kọ̀ sínú iwé Ẹkísódù, Léfitíkù, Númèrì, àti tí a tún kọ̀ sínú iwé Deuteronomi.

Àwọn wòlî fi ìpẹ̀ fún ìpadàbò sí Ọlórún hàn nígbà tí àwọn èniyàn náà şìnà, wọn n sọ àşòtẹ̀lẹ̀ nípa ìparun tí n bọ̀ nítorí pé àwọn èniyàn kò fetí sí àwọn wòlî Ọlórún, àti àşòtẹ̀lẹ̀ àwọn kúlẹ̀kúlẹ̀ nípa Olùgbàlà tí a şelérí, nípa ìgbà tí yòò dé, ibi tí a ó ti bí I, ohun tí àwọn ànímọ̀ Rẹ̀ yòò jẹ, àti àní ìjìyà àti ikú Rẹ̀ gégé bí ẹbọ̀ fún ẹşẹ̀ ayé. Àwọn àşòtẹ̀lẹ̀ wònyí ni a kọ̀ sílẹ̀ ní ọ̀pọ̀ ìgbà nínú Májẹ̀mú Tuntun gégé bí a ti parí wọn nípasẹ̀ ìbí Jesu, iyè, ikú, àti àjínde kúrò nínú òkú.

Ẹrí wà pé àwọn èniyàn kan wà tí wọn ti n tẹ̀síwájú láti jẹ olóòótọ̀ sí ẹ̀sìn Héberù bí àkókò ọ̀dún şáájú Kristi (Şáájú Kristi tàbí kí àkókò Kristeni tó parí) àti àkókò àkókò AO (CE - àkókò Kristeni) ti bẹ̀rẹ̀. Nínú Lúùkù orí kííní, Sakariah àlùfáà kan tí a mẹnù kàn, àti Elisabeth iyàwó rẹ, jẹ olódodo níwájú Ọlórún. A mẹnù kan Josefu àti Maria, a sì sọ pé Maria jẹ ẹni tí Olúwa fẹ̀ràn gidigidi. Wọn pe Korneliu ní ọkùnrin olùfọkànsin àti ẹni tí ó bẹ̀rù Ọlórún, gégé bí a ti kọ̀ ọ̀ sílẹ̀ nínú Ìşẹ̀ Àwọn Aposteli, orí kẹwàá. Nínú Ìşẹ̀ Àwọn Aposteli, orí keşọ, ọkùnrin kan láti Etiopia, ọkùnrin kan tí ó ní àşẹ̀ nílá lábẹ̀ Ayaba àwọn ará Etiopia, wá sí Jerusalemu láti jọsin, a sì rí i tí ó n ka iwé Isaiah, wòlî Ọlórún.

Èyí ni ẹ̀sìn tòótọ̀ tí Ọlórún, kò sì sí ẹ̀sìn mìíràn tó dógba pẹ̀lú rẹ̀, nítorí pé èyí ni ẹ̀sìn tí Ọlórún tòótọ̀ àti mímọ̀ kan soşo gbé kalẹ̀ tí ó sì tọ̀ dàgbà. Ète rẹ̀ ni láti dáàbò bo irú ọmọ̀ Olùgbàlà àti àwọn òfin àti àşẹ̀, mímú orílẹ̀-èdè kan papọ̀, àwọn wòlî, Tórà àti àwọn iwé, àwọn àlùfáà àti ètò ìsìn, şişẹ̀ papọ̀ láti şe èyí.

Nígbà tí àkókò náà pé gégé bí àwọn wòlî ti kọ̀ ọ̀, a bí Olùgbàlà sí ayé yíí, ó gbé ìgbésí ayé pípé, ó kéde ara rẹ̀ nípa ìşẹ̀ iyanu àti àmì, ó kọ̀ àwọn ọmọ̀-èyìn rẹ̀, wọn kò ọ̀ sílẹ̀ gégé bí a ti şòtẹ̀lẹ̀, wọn sì kàn án mọ̀ àgbélẹ̀bùú, ó jí dide kúrò nínú òkú, ó sì gòkè lọ sí ọ̀run. Ìşẹ̀ ìránşẹ̀ náà parí! Lẹ̀yìn ìgòkè rẹ̀, ó gòkè lọ sí ọ̀run.

Àwọn ọmọ-èyìn rẹ ló dá ijo rẹ sílẹ̀, àìní àti ètẹ̀ fún ẹ̀sìn Héberù sí pé.

Gbogbo iwé mímọ̀ àti àsoṭélẹ̀ tí ó n sòrò nípa ijoba Kristi ní àkókò Heberu, gbogbo iwé mímọ̀ sáájú Ìṣe Àwọn Aposteli orí 2 ní idásílẹ̀ ijo (Ìjoba), n sòrò nípa rẹ̀ gégé bí ojú iwájú. Gbogbo iwé mímọ̀ léyìn Ìṣe Àwọn Aposteli 2 n sòrò nípa rẹ̀ gégé bí ó ti wà. Nínú **Dáníèlì 2:44A** sọ àsoṭélẹ̀ náà pé a ó gbé Ìjoba náà kalẹ̀. **Mátíù 3:1-2**, Jòhánù Onítẹ̀bomi rí i pé ó n wàásù pé Ìjoba ọrun sùn mólé. **Mátíù 16:18 àti 19** Jésù sọ "Èmi yóò kọ ijo mí" sí fún Peteru ní èbùn "awọn bọ̀tini sí Ìjoba Ọrun"; Ìjo Olúwa àti ijoba Rẹ̀ ni a mẹnù kàn gégé bí ọkan àti kan náà. Nínú **Kólósè 1:13a** ka pe Baba, (Ọlọrun) "ti mu wa pada si ijoba Ọmọ Rẹ̀ ọ̀wọ̀n" Èyí jẹ̀ àkókò àtijọ̀, èyí tùmọ̀ sí wípé ó ti parí, kí ẹ̀ ṣe ṣẹ̀lẹ̀ ojú iwájú.

Òfin ẹ̀sìn Héberù ti parí ètẹ̀ rẹ̀, a sì kàn án mọ̀ àgbélébùù Kristi. **Kólósè 2:14** "Ó pa iwé òfin tí ó lòdì sí wa rẹ̀, ó sì mú un kúrò lójú ọ̀nà, ó sì kàn án mọ̀ àgbélébùù rẹ̀." **Galatia 3:16** tí dé ọ̀pin orí náà, ṣàlàyé ilé, òfin, àti iḡbàgbọ̀ tuntun nínú Kristi dáadáa. Àwọn àkójọ̀pọ̀ láti inú ẹ̀ṣe yí ni a kà. "Nítorí náà, fún Ábúrahámù àti fún irú ọ̀mọ̀ rẹ̀ ni a ti ṣe ilé náà" rugbin kan- "èyí tí ẹ̀ ṣe Kristi. Èyí ni mo wí pé, Ọlọrun ti fi idí májẹ̀mú múlẹ̀ tẹ̀lẹ̀ nínú Kristi, òfin, tí ó wà léyìn ọ̀dún 430, kò le sọ ọ̀ di aláilágbára, kí ó má ba à sọ ilé di aláilágbára, nítorí bí ọ̀gún bá jẹ̀ ti òfin, kí ẹ̀ ṣe ti ilé rí mọ̀: sùgbọ̀n Ọlọrun ti fi fún Ábúrahámù nípa ilé. Kí ló dé tí ó fi n ṣiṣẹ̀ fún òfin? A fi kún un nítorí ẹ̀ṣe. **tí di igba naairugbin ye kí ó wá** Àwọn tí a ṣe ilé fún; àwọn angeli sì ti fi àṣe lélé fún ní ọ̀wọ̀ alárinà kan. Njẹ̀ alárinà kí ẹ̀ ṣe alárinà ẹnìkan, sùgbọ̀n Ọlọrun kan ṣoṣo ni. Sùgbọ̀n iwé mímọ̀ ti parí gbogbo nḡkan lábé ẹ̀ṣe, kí a lè fi ilé nípa iḡbàgbọ̀ nínú Jesu Kristi fún àwọn tí ó gbàgbọ̀. Sùgbọ̀n kí ó tó di iḡbàgbọ̀, kí a tó fi iḡbàgbọ̀ fún wọn. wá, A pa wa mọ̀ lábé òfin, a sì sé wa mọ̀ tí di iḡbàgbọ̀ tí a ó fi hàn léyìn náà. **òfin ni olùkó ilé-èkó wa láti mú wàwasí Kristi, kí a lè dá wa láre nípa iḡbàgbọ̀.** Sùgbọ̀n léyìn náà iḡbàgbọ̀ ni wá, **A kò sí lábé olùkó ilé-èkó mọ̀.** Nítorí gbogbo yín ni ọ̀mọ̀ Ọlọrun nípa iḡbàgbọ̀ nínú Kristi Jésù: Nítorí gbogbo yín tí a ti bamitiisi sínú Kristi ti gbé Kristi wò."

Nínú **2 Tímóti 2:15** ó wí pé, "Kọ̀ láti fi ara rẹ̀ hàn ní ẹnì tí a tẹ̀wọ̀gbà fún Ọlọrun, ọ̀ṣiṣẹ̀ tí kò ní ló itijú, tí ó n pín ọ̀rò ọ̀títọ̀ lónà títọ̀." Ó ṣe pàtàkì nígbà tí a bá n wo àwọn ẹ̀sìn láti fi àkókò tí Ọlọrun n bá ènìyàn ló sọkàn. Àwọn àkókò ìṣáájú nínú Bíbélì sọ nípa ibáṣepọ̀ Ọlọrun pẹ̀lú àwọn baba nílá, (Àwọn olórí idílẹ̀) Léyìn tí a ti fi òfin Mósè múlẹ̀ pé àwọn ènìyàn yóò gbé lábé òfin yẹn gégé bí a ti ṣàlàyé rẹ̀ nínú Májẹ̀mú Láéláé (májẹ̀mú), Àwọn iwé ìṣáájú nínú Májẹ̀mú Tuntun sọ nípa iḡbésí ayé Jésù Kristi tí ó gbé lábé òfin Mósè. Idásílẹ̀ ijo Kristi bèrẹ̀ nínú Ìṣe Àwọn Aposteli 2 àti iyókù Májẹ̀mú Tuntun ni a kọ̀ láti fi idí àti pèsè àwọn ilà náà ijo Rẹ̀ múlẹ̀. Àwọn èkó tí a rí nínú àwọn létà wònyí tí àwọn Aposteli àti Àwọn Ọmọ-èyìn Kristi kọ̀ ni ohun tí ó gbódò di ti ijo lóní. Òfin Kristi àti àwọn àṣe tí a fúnni nínú Májẹ̀mú Tuntun kò tí i yí padà. Júúdà ẹ̀ṣe kẹ̀ta sọ fún àwọn Kristeni "pé kí ẹ̀ máa jà gidigidi fún iḡbàgbọ̀ tí a fi fún àwọn ènìyàn mímọ̀ lèkàn," ó sì tẹ̀síwájú láti kilò fún wa pé àwọn ènìyàn yóò wá ba iḡbàgbọ̀ jẹ̀, àní sé Olúwa Ọlọrun kan ṣoṣo; àti Olúwa wa Jésù Kristi" Àpósítélì Pọ̀lù kilò ní ọ̀pọ̀ iḡbà pé àwọn kan yóò wà tí yóò yí ìhìn rere Jésù Kristi padà. Nínú **Gálátìà 1:6-9** kọ̀, "Mo ṣe kà yé fi pé o jẹ̀ni kiakiakuro loṣo ẹniti o pè nyin sinu ore-ọ̀fẹ̀ Kristi si ihinrere miran; eyiti o jẹ̀nikì ẹ̀ ṣe èlòmíràn; sùgbọ̀n ó wàdiẹ̀ ninu tí ó n yọ̀ yín lẹ̀nu, tí ó sì n fẹ̀ yí ihinrere Kristi po. **Sùgbọ̀n bí àwa tàbí ángẹ̀lì láti ọ̀run bá wàásù ihinrere miiran fún yín..Jé kí ó jé ẹnì ègún.** Gégé bía ti sọ tẹ̀lẹ̀ pe, bèẹ̀ ni o sọ Mo tún sọ pé, Bí ẹnìkẹ̀ni bá wàásù ihinrere miiran fún yín ju èyí tí ẹ̀ gbà lọ̀, kí ó di ẹnì ègún."

̀Njẹ ẹ̀sìn m̀íràn tó dára tó ìhìnrere J́ésù Kristi? ̀Njẹ ìjọ tàbí àjọ ìsìn m̀íràn tó dára tó ìjọ J́ésù Kristi? ̀Njẹ ẹ̀sìn m̀íràn tó t̀èlẹ̀ ìlérí ̀Ọlórùn gégé bí ìjọ Májẹ̀mú Tuntun ̀şẹ̀ n t̀èlẹ̀? ̀Njẹ ẹ̀sìn kan tó dára tó òmíràn? ̀Njẹ ẹ̀sìn m̀íràn n ̀şèlérí ìyè àìníp̀ẹ̀kun p̀ẹ̀lú ̀Ọlórùn níbí àti ní ojọ iwájú? ̀Njẹ ẹ̀sìn m̀íràn n fúnni ní àlàáfíà nínú àti ìbùkún ìlérí ̀Ọlórùn gégé bí ìsìn J́ésù Kristi ̀şẹ̀ n ̀şẹ̀?

A kò nílò ẹ̀sìn Héberù mọ, bẹ̀ẹ̀ ni a kò t̀èlẹ̀ e mọ. ̀Ẹ̀sìn Kristeni ti rọ̀pò rẹ̀. ̀Ẹ̀sìn Júù kò t̀èlẹ̀ e mọ, kò sì t̀èlẹ̀ àşà, ẹ̀bọ, ojọ àşè, tàbí ìşẹ̀ àlùfáà ti ẹ̀sìn Héberù mọ.